

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:

Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónapra . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:

SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:

HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve

Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy hónapra . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 442. szám.

Jön a szerb hus.

Miért késelt eddig? — Megkezdik a hus szállítást.

Debrecen, november 7.

Irtózatossá süllyednek ránk ez a rettenetes drágaság. Nemcsoda tehát, ha szerb husszállításának a késése ellen általános volt mindaddig a panasz, amíg ebbe is beletörődünk, mint annyi változathatlanba. Nincsen talán még egy város az országban, ahol olyan drága lenne a hus, mint éppen minálunk Debrecenben. — Mert tessék csak elgondolni, minálunk nem csak drága, hanem milyán, selejtes húst mérnek még elsőrendű husnak is.

Csakis ezen körülmény figyelembevételével alkothatunk magunknak fogalmat a debreceni husrágaságról. Merjük állítani, hogy a debreceni vágóhídon csupa elkényszeredett, agyoncsigázott, beteg állatok kerülnek legnagyobb részben levágásra. Ne szabad tehát a debreceni husrágaságnál csak az árakat tekinteni, ha figyelembe vesszük, hogy mit kapunk hus helyett drága pénzünkért, — csak akkor lesz fogalmunk arról, hogy mit fizetünk érte.

Megkönnyebbülten lélegzett fel tehát egész Debrecen fogyasztó közönsége, amikor a szerb hús behozataláról kezdett egyet-mást hallani. Olcsó és jó hús! Szinte el is felejtettük már ezt a fogalmat.

A szerb hús behozatala pedig avval kecsgetett, hogy meg fogjuk végre ösmerni a jó és olcsó húst!

Sajnos, vágyaink nem teljesültek be. Nagy volt a hűhó — semmiért! — ezt gondolta a fogyasztó közönség. Lassankint pedig mindenki kezdett belenyugodni a változathatlanba, — hiszen

**minden elalszik
Debrecenben**

— ez volt az általános vélemény. Akármint is kezdünk itt, akármilyen biztatók is a kilátások, nagyok a reménysek, — tapasztalatból tudjuk, hogy mindig meghiusultak. Ilyen csendes rezignációvar fogadta a közönség a hus-ügynek «elalvását».

És be kell vallanunk, hogy a dolgok külső látszata azoknak adott igazat, akik így gondolkoztak.

Tény és való, hogy a szerb hús behozatalának nagy reklámot csaptunk. Heteken keresztül izgalomban tartotta ez a kérdés a várost. Mindenki csak a jó és finom, inycsiklandó szerb husról beszélt, amelyet olcsón fognak kimérni a hatósági husszékek.

Nagy megütközéssel tapasztalta a közönség, hogy a szerb hús behozatalának az ügye lassankint elalszik. Gyanúsítás és vádemelés nyíltan és titokban hangozott elégszer.

Meg kell állapítanunk, hogy jogtalanul. A hús-kérdés ugyanis nem került le a napirendről, csak is a külső körülmények tették lehető-

vé, hogy jó és olcsó húst hozathassunk Szerbiából.

**Rostás István
főkapitány**

a szerb hús behozatalának első meghiusulta után inem mondott le arról, hogy továbbra is felszínen tartsa ezt a fontos, mindnyájunkat egyaránt érdeklő dolgot.

A szerb hús behozatalának ugyanis eddig az volt az akadálya, hogy a husszállítási kontingens kimerült.

Rostás István főkapitánynak pedig nagyon helyesen az volt az álláspontja, hogy a hús-behozatalt csakis a teljes siker biztos tudatában szabad megkockáztatni. Hiábavaló kísérletezések csak árthatnának az ügynek.

Ugy áll ugyanis a húsbehozatala, hogy a kontingens átlépte után — amely az idén 60 ezer darab marha húsából állott, — a húst csak 100 kilogrammonként 30 korona vám mellett lehet szállítani, míg a kontingens husmennyiségén belül a vám 100 kilogrammonként csak 6 korona. Na tehát

**a szerb hús
szállítását**

akkor kezdték volna meg, amikor már a kontingens lejárt — 100 kilogrammonként 24 koronával többbe került volna Debrecenben is a szerb hús, mint a huskontingens keretén belül szállítottánál.

Ez nagyon egyszerű és könnyen érthető dolog. Nyilvánosságra azonban mindeddig azért nem volt tanácsos hozni, mivel félős volt, — hogy a mészárosok tulkapása ezáltal ijesztő mértékben fog nőni.

Most azonban már rövid időn belül ismét meg lesz az új szerb huskontingens. A hús Debrecenbe való szállítását tehát a legrövidebb idő alatt meg lehet kezdeni és a mi a fő: most már biztos sikerrel.

Rostás István főkapitány tehát nem követett el taktikai hibát akkor, amikor a szerb hús behozatalát egy ideig függőben hagyta. A főkapitány Reitz János állatorvossal együtt állandó összeköttetésben áll a szerb tőzsde elnökével, aki most értesítést küldött arról, hogy a kontingens által megengedett husmennyiség keretében a Debrecenbe való husszállítás is már a legközelebb megkezdődhetik.

Ezen fordult meg eddig az egész husszállítás dolga. Nyilvánosságra mindezt az eddig nem hozhatták, mert féltették a közönséget újabb kiszármányolástól. Ha a mészárosok egészen biztosak lettek volna benne, hogy a szerb husnak végleg befelegett — akkor még jobban emelkedett volna a hús áratok.

A «Debreczen» munkatársának alkalmá volt

beszélgetést folytatni a főkapitánnyal,

aki a szerb hús szállításáról körül-belül a következőket mondta:

— Tudom, hogy sokféle hangok hallatszottak a huskérdés körül. Ezek között nem egy volt olyan, amelyik megvádolt minket avval, hogy a mi hanyagságunk annak az oka, hogy a szerb hús beszállítására még mindig késik. Én hallgattam a közönség érdekében. Talán még most sem szabadna mindent a nyilvánosságra hoznom.

— Hallgattunk eddig a közönség érdekében. Tudtuk, hogy ha nyilvánosságra hozzuk azt, hogy a szerb hús szállítás rövidesen lehetetlen, akkor még jobban kiszolgáltatjuk a közönséget a mészárosok kapzsiságának.

— Most azonban már közvetlenül a megvalósulás előtt áll a szerb hús behozatalának a dolga.

— Megmondom a határ időt is, de ezt kérem titokban tartani.

— Amint látja, a legrövidebb idő alatt meg lesz szó a hús kérdés. Magam is abszurdumnak tartom, hogy a fogyasztó közönség — Debrecen városában még drága pénzért se kaphasson tisztességes hústáplálékot. No de azt hiszem hogy a szerb hús behozatala segíteni fog a dolgon.

— Ugy áll a dolog, hogy amit eddig nem akartunk nyilvánosságra hozni, a szerb hús kontingens kimerült. A drágán megvásárolt hús behozatala pedig nem járt volna a kívánt eredménnyel. Így talán jó hushoz juthatott volna a debreceni közönség, de semmiesetre sem olcsón. Ez pedig nagyon fontos és lényeges része a dolognak.

— Remélem, hogy eddigi munkánk után — állandó levelezésben vagyok a szerb tőzsde elnökével — most már rövidesen végrehajtuk a huskérdés perfektuálását.

A főkapitány világosan értésünkre adta, hogy a huskérdést most már feltétlenül meg fogja oldani.

Igazán dicséret illeti meg érte derek főkapitányunkat, hogyha — amint el is hisszük — a fogyasztó közönség érdekeiért tartotta eddig titokban a huskérdés fejleményeit.

Most már aztán a komoly szóra komolyan várjuk, hogy a huskérdés ügye minél előbb rendezve legyen Debrecen város közönségének meglegedésére.

Mily drága lesz a hús?

Rostás István főkapitány munkássága annyira ehatolt a huskérdés tanulmányozásába, hogy részletes felvilágosítást tudott adni munkatársunknak a rövidesen behozandó szerb hús az áráról is.

— Ha eddig akartuk volna behozni a szerb húst, akkor mivel a kontingens ki van merítve

100 kilónként 30 korona vámmal többé kerülne a hus. Most azonban már részesezni fogunk a kontingens vámkedvezményében és így 30 korona helyett csak 6 korona fogja terhelni a húst; úgy hogy az elsőrendű prima szerb hus kilója mindössze csak 1 korona 20 és 1 korona 40 fillérbe fog legfeljebb kerülni.

Nagy áldás lenne Debrecen város fogyasztó közönségére nézve, ha ez rövidesen beteljesedne.

Meg kell még jegyeznünk, hogy ilyen olcsó áron igazán kitűnő, hizott marha húst fogunk kapni.

Elgondolhatjuk, hogy mit jelent ez a marsovány, eres, csupa csont marhahusunkkal szemben, amelyet képtelenek vagyunk megfőzni, — olyan drága.

Most már érdeklődve várjuk, hogy minél előbb eredményes legyen derék főkapitányunk munkája!

Felsültek a mungók!

Berzeviczy lemondott.

Tisza István és csatlósai.

Óriási vihar a Házban.

Itt az erőszak!

Zsufolásig megtelt ma a budapesti impozáns gótikus palota. De páratlan izgalom is előzte meg a képviselőház ülését. Már most is konstatalhatjuk, hogy a mungók csunyán felsültek. Amint előre látható volt, Berzeviczy Albert beadta a lemondását.

A lemondást akarták felhasználni a mun-

gók gaz rsinjük keresztülvitelére. Azt gondolták ugyanis, hogy az ellenzék nem fogja észrevenni ravasz taktikájukat: azt akarták ugyanis, hogy az ellenzék hallgatagul tudomásul vegye Berzeviczy lemondását azzal, hogy belényugodjék egy olyan küldöttség menesztésébe, amely felkéri őt a Ház elnöki székének az elfogadására.

Az ellenzék azonban észrevette a ravasz cselofogást és nem ugrott be. A mungók tehát felsültek taktikájukkal. Az ülésen különben óriási vihar volt, már régen nem látott a képviselőház olyan izgalmas ülést, mint a mai.

A képviselőház ülése.

Elnök: Návay Lajos féltizenegy órákor megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Návay Lajos alelnök nagy figyelem között kezd szólni:

— Van szerencsém bejelenteni, hogy Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke levelet intézett hozzám, amelyet kötelességem a tisztelt Ház tudomására hozni. Fölkérem Mihályi Péter jegyző urat a fevel felolvasására. (Halljuk!)

A lemondólevél.

Mihályi Péter jegyző az előadói emelvénnyel felolvassa Berzeviczy levelét.

Mikor a jegyző Berzeviczy lemondó levelének felolvasását befejezte, a baloldal nagy lármát ütött s ilyen kiáltások hallatszottak:

— Most jön az ugra ílevél! Az erőszak!

A zaj lecsillapultával Návay Lajos alelnök kezdett beszélni. A többek között a következőket mondotta:

— Azt hiszem, hogy az elnöki szék csak nyerne súlyában és dicsőségében, ha e nehéz időkben Berzeviczy visszatérne. Remélem, hogy lemondó szándékát a Ház egyhangú óhajára visszavonja s ezzel a kibontakozást megkönnyíti. Ha pedig nem vonja vissza lemondását, a Ház azt tudomásul véve, gondoskodik a belső Hrendjének további biztosításáról. (Helyeslés.) Indítványozom, hogy a Ház küldöttsége még ma lépjen érintkezésbe az elnökkel.

— Most! Most! — zugják a baloldalon.

Nagy zaj közepette Návay elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

A vadkörte.

Irta: Nagy Endre.

Te, asszony, engem mindig szomorúság fog el, ha az alvó gyerek arcát így, az ágy fejénél állva nézegetem. Ezek az édes vonások első pillanatban ismerősök, a szivemből valók, de aztán sóvár apai tekintetem elől menekülni kezd ez a szelid gyermekarc, elbukik a titkok zord rengetegében.

Játékos kis gyermek: a titkok titka, megfoghatatlan idegenség és amikor magamhoz szorítom, mintha messi jégmezők látóképe felé tárnám ki karomat. Megöl az epkedés, hogy beléphessek kis gyermeklelkébe és sohse fogok beférközni annak csürr-csavart miniatúr zugáiba.

Hisz itt van szivembe falazva a magam gyermekége. Beférközhet-e oda valaha valaki? A kisé rzékeny titok-szemiségekre rásütött-e idegen szem sugára?

Vissza nézek magam mögé és látom a kis gyermeket, hogy milyen egyedül jár mindig, amíg hozzám ért, öszülő emberhez. Örömei és bánatai, tévedései és megbánásai olyan meglátatlanul zajlottak le, mint egy még föl nem fedezett tengen viharai.

Egyszer, ötéves koromban vérhast kaptam. Anyám kétségbeesve sírdogált és az orvos szigorú hangon kérdezte tőlem:

— Nem ettél zöld gyümölcsöt?

— Nem! — feleltem én ártatlan derűvel, pedig előtte való nap a barátok kertjében jártam, ahol torkig laktam a zöld almával.

Mindenki megdöbbsent arccal járkált körülöttem, csak én voltam lázas bágyadtságomban is jökedvű, mert anyám ijedtsége elfődte a kínos bolygatások elől azt az almahistóriát. Egyébként magát a betegséget is inkább találtam kellemesnek, mint kellemetlennek. A lázas érzések és víziók, amelyek mesebeli szörnyeket táncoltattak ágyam körül és ólomvá változtatták kezemet-lábamat, hordóvá dagasztották fejemet, érdekelték, majdnem, hogy mulattattak.

Egész éjszaka anyám virrasztott mellettem, de nappal, amikor az üzleti dolgok foglalták el, Johanna vigyázott rám. Johanna távoli rokon volt, alázatos arcú, csendes árva leány, aki még a lélegzetet is a kitarított rokonok kimért szerénységével vette a házba. A fejét úgy tartotta, mintha folyton kézcsokra készülődött volna.

Összekuporodva szokott ülni az ágyam mellett s ha tán nyugoskódtam, gépiesen álmok messzeségéből becézett:

— Csak szépen feküdni, aranyos...

Ha anyám benézett olykor, hirtelen előre hajlott székében, vékony arcára vigyázó aggodalom ült és mohón felelt minden kérdésre.

— Bevette az orvosságot?

— Be az édes, aranyos. Még a tejet is megitta... olyan drága volt...

Aztán, mikor anyám kiment a szobából, visszahagyott álmaiba. Kibámult az ablakon; künn szikrázott a nyárutó, a községi kutnál a leányok legényekkel hancuroztak sikoltozva, a forró járdán olykor egy-egy úri hölgy sétált el pesti divatu kalapban, napernyővel. Amint mozdulatlanul ült, szinte előnek se látszott és amit lázas szemmel elnézegettem, olyan vékonynak, olyan halaványnak láttam, mintha éjszakai szellem lett volna, amilyenek a kis gyermekek ágya mellé szoktak telepedni, ha magukra hagyják őket este.

Egyszer elszundikált az ágyam mellett és szerencsétlenségére anyám épen akkor nyitott be. Szigorúan felköltötte és Johanna hebegve meglepetőzött. Anyám szomorú szemrehányással mondta neki:

— Hát így vigyázol a fiamra? Hát ezért vettelek a házamhoz? Kitaraltak mindennel, ha én nem volnék, az utcán veszhetnél és ez a hála!

De multak a hetek és lassanként kleszállott rólam a nehéz láz, mint ahogy a hosszú tavaszi esők szoktak elhuzódni. A sok undok tej után szabad volt végre néha egy kis paradicsomos

Szünet után.

Návay Lajos alelnök az ülést újólag megnyitja.

Kossuth Ferenc jelentkezik szólásra. Egyetért az alelnök indítványával; ő maga is ezt az indítványt akarta előterjeszteni:

— Kérje fel a Ház a lemondott elnököt, hogy lemondását vonja vissza, minthogy egyéni kiváltságain kívül a házszabályok helyes alkalmazása miatt iránta az egész Ház bizalommal viselkedik. (Helyeslés a baloldalon.)

Kell, hogy az elnök az egész Ház bizalmát bírja. Nem kételkedik a többség hazafiságában, de úgy látja, hogy opportunitásból föl akarnak áldozni olyan biztosítékokat, amelyek a mi szerencsétlen közjogi viszonyaink között fenntartandók. Nem akarja feltételezni, hogy a többség elítélje ezt az obstrukciót, amely a nemzet jogaiért folyik.

Az ellenzék ma is állja azt az ajánlatát, — hogy a költségvetést hajlandó az év végéig megszavazni. Berzeviczy azon megjegyzése el-eln is tiltakozik, mintha az ellenzék gúny tárgyává tette volna a házszabályokat.

Lehet, hogy az ellenzék harca tulzott volt, lehet, hogy a harc részleteire nézve eltértek a vélemények, de azt nem vitathatja el senki, hogy a nemzet érdekében folyik. (Percekig tartó felkes taps.)

Justh Gyula elkiáltja magát: Eljen Kossuth! (Erre, mint adott jelre az egész Justh-párt, majd a Kossuth-párt percekig éljenzi Kossuth Ferencet. A munkapárt Hoch! kiáltásokban tör ki.)

Kossuth Ferenc (folytatja): Egy hazafias tulás sohasem lehet nevetséges. El merem mondani magamról, hogy teljes önzetlenséggel dolgoztam a békén és olyan feltételeket proponáltam, amelyeket a többség elfogadhatott volna. Most Holló Lajos állott föl, hogy a Justh-párt nevében nyilatkozzék Jobbról gúnyosan kiáltották:

— Halljuk Justh-ot! Miért beszél Holló?

— Talán még nem udvari tanácsosok? — felelték vissza balról.

Holló Lajos: Pártja mély sajnálkozással veszi tudomásul az elnök lemondását nemcsak kiváló tulajdonságai miatt, hanem azért a fényért is, amelyet az elnöki széknél szerzett. A le-

csirkét is ennem és az orvos egy napon kijelentette, hogy kivihetnek sétálni.

Patogat párnákba, takaróba göngyölgetve ültetett anyám a kis kerekcsékbe, aztán amikor elindultunk, utánunk kiáltott:

— Johanna, vigyázz a gyerekre! Egy pillanatra se hagyd magára! Étél-ital hozzá ne kerüljön!

Johanna némán bölintott és alázatosan nekidőlvé tolt a kerekcsék székét a mély homokban. A liba-réten leányok-fiúk játszottak és felénk kiáltottak:

— Johanna, gyere játszani!

Elofridította az arcát és szótlanul mentünk tovább. Künn a falu végén, a forrásnál süppedős rét volt, középpütt terebélyes vadkörte fával. Itt, az árnyékban megpihentünk.

— Johanna, szedj nekem virágot!

Durcásan, rosszkedvűen tápáskodott föl, egy marék gázt összetépdesett és az ölembe dobta:

— Nesze, csak már hallgass... Neked is folyton bajod van!

El is maradtam csöndben jó darabig. De aztán — talán a szellőtől, vagy talán madárka taszította le — egy kis szutykos vadkörte hullott oda éppen a takarómra, örvendezve kiáltottam fel:

— Nézd csak, Johanna, körte!

De ő nem hallotta. Folyton a napot nézte hunyorító szemmel. Igazán nem értem, mit nézhetett rajta.

Még egyszer szóltam neki:

— Johanna, nézd, körte! A fáról hullott! Dühösen ugrott föl.

— Hát edd meg, zabáld meg!

— Szabad megenni?

— Nesze! Van itt még! Zabáld! Zabáld!

Leszakított néhány körtét és a két kezembe szoritotta. Illedelmes akartam lenni, úgy, ahogy tanították rá és szeliden rebegtem:

— Köszönöm szépen!

mondás nem érte váratlanul a pártot. Mikor a költségvetést betervezték, az elnök az ország nagy érdekeire való tekintettel tárgyalást kezdett oly megegyezés létesítése céljából, amely a költségvetés letárgyalását, esetleg a további békés kibontakozást biztosíthatta volna. De mikor láttuk, hogy a kormány nem nyújt segítséget az elnöknek...

Gróf Tisza István: Öt hétig elég volt!

Holló Lajos: ... s láttuk, hogy működését bírálattal s csipkedéssel kikezdték, mert az elnöki hatalmat nem pártérdek szerint kezelte, már akkor tudtuk, hogy ez a lemondás el fog következni.

Felkiáltások a jobboldalról: Megokolta, — hogy miért mondott le!

Holló Lajos: Hozzájárulunk az elnökség indítványához a küldöttségre nézve, de elfvetjük a kérdést, vajjon lesz-e annak eredménye. Ha eredményt akarunk elérni, kell hogy további lépések is történjenek. Kell, hogy azok a mozzanatok, melyek talán nem is a kormány, nem is a többség intenciójából, de mégis felmerültek és bizalmatlanságot támasztottak az elnök működése iránt...

Gróf Tisza István: Oh, dehogya! Oh, nem támasztottak!

Holló Lajos: ... hogy azok a tünetek eloszlattassanak, mert míg azok meg vannak, az elnök lemondásának okai sem szűnhetnek meg. Kell, hogy a képviselőház még egy kijelentést tegyen az alelnök nyilatkozata kapcsán, hogy tudniillik az elnök eddigi viselkedését és házszabálymagyarázatát magáévá teszi...

Egy hang balfelől: Tisztességes ember nem is gondolkozhatik másként. (Zaj a munkapárton.)

Holló Lajos: ... hogy azok a tünetek eloszlattassanak, mert míg azok meg vannak, az elnök lemondásának okai sem szűnhetnek meg. Kell tehát, hogy a képviselőház még egy kijelentést tegyen az alelnök nyilatkozata kapcsán, hogy tudniillik az elnök eddigi viselkedését és házszabálymagyarázatát magáévá teszi...

Egy hang balfelől: Tisztességes ember nem is gondolkozhatik másként! (Zaj a munkapárton.)

Holló Lajos: ... és az elnök személye és működése iránt bizalmát és elismerését nyilván-

Aztán beléharaptam, de utána majdnemhogy sirva fakadtam.

— Nagyon kemény! Nem bírom szétharapni!

— Nem bírod szétharapni? Hát majd én rágom össze neked! Nesze! Most aztán zabálj!

Apróra rágta a körtét és a számba tömte az ujjával. Ugy megtömött, mint ahogy a libát szokás. Sápadt arcán szinte világított a gyűlölet, mint a foszfor. A körtét egyre szaporábban tömködté belém:

— Zabálj te ronda!

Most már aztán mukkani se mertem. Látam, hogy nagyon haragszik.

... Amikorára hazaértünk, már nagyon beteg voltam. Az a sárga köd, a láz, újból rám szállott. Anyám rárivált kétségbeesetten Johanna-ra:

— Mit csináltál ezzel a gyerekkel? Nem evett valamit?

Johanna alázatosan meghajtott fejjel intett nemet. Most hozzám fordult anyám és hevesen csókolgatva, kérdezte:

— Mondd fiacskám, nem kaptál semmit? Mi történt veled?

Johanna rám nézett és én sirva hebegtem: — Nem kaptam semmit... Ott voltunk a réten... Johanna virágot szedett nekem...

Fölgögyultam, elkerültem hazulról a gimnáziumba és Johannát nagyon sokáig nem láttam aztán. Csak a levelekből tudtam, hogy anyám férjhez adta őt. Ha jól emlékszem, valami asztalos mester vette el a falunkból.

Egyszer, mikor vakációra hazakerültem, el is látogattam hozzájuk. Ott laktak a felvégen egy kis házban. Az udvar ragyogott a tisztaságtól és egy fa alatt, keskeny lócán ott ült Johanna. Az ölében kis fiúcskát tartott és egy cseréptányérból griz-pépet kanalazott a szájába.

— Egyél, kis aranyos fiacskám, egyél!...

nitsa. Csak így biztosíthatjuk az elnök visszatérését. (Élénk éljenzés és taps a baloldalon. A munkapárt némán és mozdulatlanul ül helyén.)

A hírlapok arról írtak, hogy a munkapártban szövetkeztek arra, hogy Tisza Istvánt megvédik minden szultus ellen. Mire jó ez? Ha Tisza az elnöki székhelyben nem a törvényekhez és a házszabályokhoz alkalmazkodik, akkor hiába ez a védelem. Ebből az egész szövetkezésből az következhetik, hogy Tisza István az elnöki székhelyben törvénytelen szándékai vannak.

Óriási vihar.

Óriási zaj tört ki ezekre a szavakra. A jobboldal az ellenzék ellen lármázott, a baloldalon a padokat verdesték, egyik párt tul akarta kiabálni a másikat. Eközben felugrott Ertsey Péter munkapárti képviselő, öklével fenyegetve az ellenzékét, valamit kiáltott, de a nagy zajban semmit sem lehetett kivenni. — Mádi-Kovács János fenyegető mozdulatokkal válaszolt Ertseynek. Mind a ketten vérpáros arccal állottak szemben egymással. A következő pillanatban Ertsey kezével kifelé hívja Mádi-Kovácsot és ezt ordítja:

— Gyere ki!

Ertsey, aki egy pad közepén ült, félretolva az embereket, kirohant és kint a folyosón fel és alá szaladva kereste Mádi-Kovácsot, akit azonban hívei, úgy látszik, nem engedték ki a tereméből. Végül is néhány munkapárti képviselő karonfogta Ertseyt és bevezette az ülésterembe.

Ebben a pillanatban ért a folyosóra Justh János és Ertseyt keresve ezt kiáltotta:

— Ha okoskodik, lelövöm mint egy kutyát.

Tavaszzsal.

Holló beszéde után az elnök szünetet rendelt el. Az ellenzék részéről rövid néhány perc alatt harminchétf szónok jelentkezett az elnöki indítványhoz.

Justh Gyula lelkes hangulatban biztatta híveit és mikor megkérdezték tőle, hogy ő mikor beszél, így felelt:

— Majd csak tavaszzsal!

Az elnöki indítvány felett egy vita töltötte ki ezután az ülés napirendjét.

Két szenzációs bűnügy a Kurián.

A Zsilinszky-fiuk.

A bizonyítvány panama.

A Kuria oszlopos csarnokában, a második emeleten keskeny előszoba választja el azt a két tanácsstermet, amelyben az ország legfőbb ítélőszéke dönt két országos izgalmat felkelített bűnügyben. A Kuria első büntető tanácsa Vavrik Béla tanácselnök elnöklete alatt ma itélkezik ama semmisségi panaszok fölött, amelyeket Zsilinszky fiuk bűnpörében a békésgyulai tárgyalás alkalmából az ügyész terejsztett elő. Ismeretes, hogy az esküdtek a két Zsilinszky fiut nem szándékos emberölés, hanem jogos önvédelemben elkövetett súlyos testi sértés vétségében mondták ki bűnösnek, amely alapon a bíróság felmentette őket. A tárgyaláson Achim Andrásné részéről dr. Fényes Samu jelent meg, míg a védelmet, mint az esküdtszék előtt, dr. Kenedi Géza képviselte. Tíz órakor kezdődött meg a tárgyalás, Vaikó Pál referátumával. Vaikó részletesen ismertette az ügy előzményeit és az esküdtszéki tárgyalás menetét. Utána Varga Ferenc koronaügyész helyettes emelkedett szólásra.

A másik ügy, amelyet a Kuria második büntető tanácsa tárgyal ma Baumgarten Izidor tanácselnök elnöklete alatt, évek óta húzódik és mikor kipattant, igen nagy feltűnést keltett. A Rottenbiller-utcai polgári iskola igazgatójáról és tanárainak egy részéről van benne szó, akik a náluk vizsgálni akarók számára hamis illetőségi bizonyítványt szereztek és jó pénzért

kitűnő előmenetelről állították ki bizonyítványokat. A törvényszék igen súlyos büntetést mért a hamisítókra, bizonyítványok hamis kiadása, megvesztegetés vétsége és hivatali sikkasztás címén. A tábla Földes Gézát, az igazgatót, felmentette a hivatali sikkasztás vádjáról, Korányi György és Krenkó Géza tanárok büntetését három hónapi börtönrre, Vogel Bélát, két hónapra, Kapeller Ferencet egy hónapra szállította le, az apróbb büntetéseket helyben hagyta. Az ügyet ma Pap Farkas kuriai bíró referálta, a vádhatóság részéről Szőke Gyula koronaügyész van jelen. A bűnügy hatalmas anyagára való tekintettel a tárgyalás alkalmasint holnapig is eltart.

Balvélemények.

A kisiparosságnak az a felfogása, hogy a törvényhozó testület azért tesz az érdekében olyan keveset, mivel a parlamentben nincsen eléggé képviselve. A kisiparosság számarányánál fogva joggal is követel nagyobb képviselést s hiba, hogy ez a kívánsága mindeztideig csak pusztán kívánság maradt. De ha ez a kívánsága beteljesülne is, anyagi helyzete a mai viszonyok között vagy éppen nem, vagy csak nagyon kevéssé változnék meg. Anyagi viszonyai mindaddig gyökeresen nem is javulnak meg, amíg Ausztriától gazdaságilag függő helyzetben leszünk.

Ezt a függő viszonyt a kisiparosság az első ipartörvény megalkotásánál már felismerte és vele mintegy varázsütésre el is oszlott az a hite, amelyet addig a lelkében mesterkélten ápolgat, hogy a 67-es kiegyezéssel Magyarország teljes állami függetlenségét visszanyerte. Az ipartörvény hibáinak ellensúlyozása és kiküszöbölése végett aztán az 1872. február 25. és 26-án megtartott első országos iparosgyűlés szövetségi alapszabályt alkotott, melyben a szövetség célját a következőképp jelölte meg:

«Oda kell működni, hogy a hazai ipar fejlődését gátló akadályok elhárítására vezető utakat, módok tisztába hozassanak s ily módon amaz akadályok, az arra hivatott állami vagy társadalmi iközvegek által elháríttassanak.»

A hazai ipar fejlődését gátló ez akadályok már ismeretesek, de azért elhárítva még nincsenek. Elhárításukra néhány iparos-országyűlési képviselő nem is elég. Azt peddig kívánni sem lehet, hogy a képviselők többsége iparos legyen. Eppen azért téves a kisiparosságnak az a felfogása, hogy ha a parlamentben több képviselője lesz, akkor azonnal felderül anyagi jólétének hajnala. Az ipar fejlődését gátló körülmények elhárítására csak egyetlen egy mód van: az Ausztriával fennálló gazdasági közösségünk megszüntetése.

Ezt azonban az uralmon volt szadabelvű párt épügy nem akarta, mint ahogy a most uralmon levő nemzeti munkapárt sem akarja. Az iparosságra tehát két feladat vár: Az egyik, támogatni iazt a pártot, amely az önálló vámtérület és bank felállítását követeli. A másik, a hazai ipar kiváló fontosságáról meggyőzni a tájékozatlan közönséget s egyuttal a maga ügye iránt a nagyközönség érdeklődését, rokonszenvét felkölteni.

Mind a két feladatnak betöltése magától az iparosságtól függ. És hogy ez lehetséges, arra példát adtak a szocialisták, akik hosszú és fáradságos agitáció után nemcsak azt érték el, hogy a közönség tájékozva van törekvéseik felől, hanem ennél még többet és becsesebbet is. Elérték azt, hogy a társadalomnak majd minden osztályában vannak híveik. Sőt a folytonos agitáció révén oda jutottak, hogy bár közöttük nagyon kevésnek van szavazati joga s így a parlamentben képviselve egyáltalán nincsenek, a törvényhozás összehasonlíthatatlanul mégis többet foglalkozik anyagi érdekeik előmozdításával, — igaz, hogy legtöbbször a munkaadók rovására — mint a szavazati joggal bíró kisiparosságával.

Ime tehát a szocialisták beigazolták azt, amit a kisiparosság még most sem akar hinni, hogy egy osztály még akkor is tud sikereket

elérni, ha a parlamentben egyetlen egy képviselője sincs. A kisiparosság még mindig abban a balhítben él, hogy ügyeit-bajait más, mint kisiparos, nem ismerheti, ezért a helyzetén is csak kisiparos segíthet. A szocialisták ennek a felfogásnak az ellenkezőjét igazolták be.

A szocialista munkásság tudatában van annak, hogy eszméit csak akkor tudja diadalra juttatni, ha azoknak a társadalom többi osztályaiban is híveket szerez. E célja elérésére minden utat, módot, alkalmat felhasznál és felhasznál. Szakszervezeteket, pártlapot alapított, röpiratokat adott és ad ki s ezeken kívül állandóan gyűlésezik és azokon elveit s vélt igazságait hirdeti. S mi lett az eredmény? A nagy társadalom megismerte törekvéseit s foglalkozik is azokkal.

A kisiparosság szintén tart országos gyűléseket s azokon díszelnököket s védnököket is választ, de velük a gyűlés befejezése után az összeköttetést fenn nem tartja, hogy pedig hozott határozatairól a nagy közönséget megismertesse, annál a kisebb gondja is nagyobb, ezért van az, hogy a kisiparosság magára hagyja, hogy törekvései a nagyközönség előtt ismeretlenek. És valószínű, hogy ezen magára hagyatásából sarjadzott ki azon balhiedelme is, hogy ügyeit, bajait csak maga ismerheti s azokon csak maga javíthat.

A kisiparosságnak tehát, ha nyomasztó helyzetéből ki akar szabadulni, arra kell törekedni, hogy kívánságait, panaszait a nagyközönséggel minél inkább megismertesse, magának a nagyközönségtől önzeilen pártfogókat szerezzen s minden olyan politikai mozgalomban, mely az iparról bármily csekély vonatkozásban is áll, mint jól szervezett és fegyelmezett tábor, részt vegyen ily módon a nagyközönség majd komolyan tudomást vesz kívánságairól s ekkor még ha egyetlen egy képviselője sem lesz is a parlamentben, mégis érvényesítheti akaratát, mivel az a társadalom többi osztályaiból is nagyon soknak az akaratát lesz.

A jó papért.

Viski reformátusok dr. Baltazár Dezső püspök és gróf Degenfeld előtt.

Nem mindennapi ügyben tisztelgett ma dél-élt Visk korona város református egyháza dr. Baltazár Dezső püspök és gróf Degenfeld József egyházi főgondnok előtt.

Talán különösnek is hangzik ez a mai ravasul számító világban, hogy egy falu felkeredején és instanciára járuljon a messze idegenbe, csak azért, mert nagyon megszerette a papját.

Történt pedig ez az eset a következőképen: A viski paróchiába adminisztrátornak küldték ki ideiglenesen Benkő Viktor segédlelkész. A falu népe azonban rövid idő alatt nagyon megszerette a papját. Rajongták és bálványozták az egyszerű, buzgó fiatal embert, aki igazi papja akart lenni egyháznak.

Az egyházi törvények szerint azonban Benkő Vikort nem lehet megválasztani azonnal lelkésznek. Ezért járult instanciára a viski egyházközösség közel félszáz tagja, hogy tekintsen el az egyház vezetősége ettől a formalitástól és adja nekik lelkészül azt, akit szeretnek.

A mi jóságos püspökünk és főgondnokunk szeretettel hallgatták meg a nem mindennapi kérést, amelyért ennyi ember a messze Viskról idezarándokolt a kálvinista Rómába — és megígérték, hogy teljesítik kérésüket. Meg lesz tehát a viskiek kívánsága, megválaszthatják lelkészül azt, aki úgy a szívükhöz nőtt.

Az érdekes küldöttségben, amelyet Héder János egyházi főgondnok vezetett, a következő viski református hívők vettek részt:

Igyártó János gondnok, Barta Pál, Lator János, Botos Sámuel, Bócsi Márton, Igyártó Lajos főbíró, Bereck Bálint ifj. Czébely Lajos, id. Czébely Lajos, Sörös Imre, Varga Tamás, Tóth János pénztárnok, Sári Mihály takarékpénztári igazgató, Becske János, Botos József, Boros János, Sörös Bálint, Groszhardt Ferenc,

Réner József, Molnár József, Méhes József, Sütő István, Hánka Bálint, Sörös József, Héder József erdőgazda, Szirmai József, Szirmai Lajos, Lator József, Lator Sámuel, Barta János, Barta Lajos, Sipos János, Héder János és még többen.

Kisért a háboru réme!

Hogy maradt el a német-francia háboru?

Berlinből jelentik, hogy a konzervatív Post mai száma látszólag jelentéktelen és semmitmondó hirt közöl Lindequist gyarmatügyi államtitkár lemondásával kapcsolatban. Ez a közlemény föltárja a titkot, hogy maga a császár és az uralkodócsalád tagjai nincsenek valami nagyon elragadtatva attól a diplomáciai megoldástól, amely a marokkói kérdést dűlőre vete.

— Hangsúlyozzuk, — így végződik a közszavú közlemény —, hogy a császári család tagja határozott ellensége annak a külpolitikai kancellár úz.

Politikai körökben jól tudják, hogy mi rejtőzik e dodonai mondás mögött s emlékezzük rá, hogy mikor a marokkói bonyodalom miatt válságos lett a helyzet, a birodalmi kancellár és a külügyi államtitkár élesen összekülönbözött. Bethmann-Holweg olyan erőszakosan lépett föl Kiderlen-Waechter ellen, hogy mármár kenyérbörésre került a dolog. Ekkor érkezett vissza északtengeri utjáról a császár s elvágta a vitát, még pedig a külügyi államtitkár ellenére.

Már akkor nyilvánosságra került, hogy Kiderlen-Waechter nem kevesebbet követelt Franciaországtól, mint egy bizonyos területnek átengedését Dél-Franciaországban s e miatt hajszálon függött a háboru a német birodalom és Franciaország között.

A Fraenkischer Curier egy nagyon magas állású katonatiszt indiszkrécója révén elmondja, hogy mikor a konfliktus elérte tetőpontját, a császár a hadügyminisztert és a tengerészeti minisztert hívatta.

Azt a kérdést intézte hozzájuk, vállalják-e a felelősséget a háboruért? A hadügyminiszter határozott igennel válaszolt, de nem így Tirpitz tengernagy. A tengerészeti miniszterium vezetője aggodalmaskodott, hogy nem lehet háboruba bocsátkozni négyféle okból. Először is azért, mert a Kaiser Wilhelm-csatorna használhatatlan, másodsor mert Kuxhavennél a védelmi vonalak rozoga, régi ágyukkal vannak felszerelve, harmadszor: a német tenger alatt járó naszádok nem mérkőzhetnek a francia flotta naszádjával és végül, mert a német hajóraj nagy csatahajóinak ágyui huszonnyolc centiméteresek, holott a francia ágyuk kalibere 30—34 centiméter.

Ez a kihallgatás volt a döntő s elmaradt a háboru.

Forman
nátha ellen
Hatása meglepő! Szelence ára 40 fillér

SZÍNHÁZ.

Ma, 1911 november 8-án, szerdán:

MILLIÓ.

Bohózat 5 felvonásban. Irta Berr és Guillemand, Fordította Molnár Ferenc. Rendező Kassay K.

Személyek:

Michel Bouffette: Bérczy Ernő.
Prosper Bénavent: Falussy István.
Louis Champaubert: Kelemen Pál.
Thomas Crochard: Kassay Károly.
Sopranelli: Ligeti Lajos.
Tubise: Székely Gyula.
La Becotterie: Deésy Alfréd.
Benjamin: Máthé K.
Van Huyspott: Kemény Lajos.
Alfréd: Békéssy Antal.
Egy apacs: Perényi Kálmán.
Francine: Vajda Ilonka.
Beatrice: Papp Etelka.
Egy «gigolette»: Kassayné.

A GYERMEK.

Hiába a színházi előadások rendezése kiszámíthatatlan esélyeknek van kitéve. Sokszor heletig készülnek, egy nagy sikerre méltán számítható, kifogástalan színpadi alkotás előadására s az előadás, — előre nem látott szász és egy ok miatt, — nem sikerül. S viszont sok esetben, — mint tegnap este is megtörtént, — egyes előadások minden nagyszabású előkészületek nélkül is, vagy talán épen ezért, — pompásan sikerülnek.

A magyar novella-, regény- és színmű-írók legkiválóbbjának, Abonyi Árpádnak «A gyermek» című színműve került színpadra tegnap műsorváltás révén. Talán ennek tulajdonítható, hogy a nézőtér nem telt meg kellőleg, pedig az előadás a szezon legsigerültebb drámai előadása volt, ugyyszólva mintaszerű.

Igazán nem tudjuk, melyik szereplőn kezdjük a dicséretet, annyira helyén volt mindenik. A címszerepet most is Bérczy Ernő játszotta. E fiatal zseniális színészembernek egyik legértékesebb alakítása György kadét s tegnapi sikere is művészi jelentőségű volt. Szilágyi Ernő Radák őrnagyot játszotta s tegnap este naggot nőtt a közönség ítélőszéke előtt. Hiába, a keresetlen, közvetlenül ható, nemes és egyszerű természetesség a legfőbb kelléke minden művészetnek. Póz- és álpathosznélküliséggel nagy hatást tett a közönségre s maradandó emlékké szép sikert aratott. Vajda Ilonka csak megerősítette abbéli meggyőződésünket, hogy a legszébb jövő vár rá a magyar színészetnél s a legteljesebb elismeréssel kell adóznunk Uti Saroltának is. Károlyi Sári, Kemény Lajos, Ligeti Lajos és egy kis szerepben Máthé Gyula a legjobbat nyújtották. A darabot Zilahy Gyula rendezte, — mint az eredmény mutatta —, nagy ambícióval. (sz. z.)

Millió. Ma este kerül színpadra a Millió című páratlanul mulattató és kedves bohózat, mely a bemutatón általános sikert aratott.

Ifjusági előadás. Kedves örömet szerzett Zilahy igazgató a tanulóifjuságnak a ma délután színpadon előadott Fősvény vigjátékkal, mely mint ifjusági előadás kizárólag a fiatalság részére került a műsorra. Moliérének ez a klasszikus szép és tanulságos vigjátéka lesz az idei színházi évadnak első ifjusági előadása. Minthogy Zilahy a helyarákat olyan olcsóra szabta, hogy mindenkinek alkalmá van az előadást megnézni, bizonyára igen látogatott lesz az előadás, a melyre egyébként nagy gonddal készül a színház drámai személyzete. Nagyobb szerepeket játszanak Kemény Lajos, Bérczy Ernő, Károlyi Sarolta, Kelemen Pál, Zilahy Gyula, Szilágyi Ernő, Vajda Ilonka, Guthy Sarolta, Máthé Gyula, Ligeti Lajos és Békéssy. Az elemi iskola növendékei részére a 30 filléres és 20 filléres karzati jegyek válthatók.

Ártatlan Zsuzska. Az idei évad sláger-operettje csütörtökön kerül ismét színpadra. A címszerepet Borbély Lili játsza, aki pompás utáncokkal gazdagítja az élvezetes előadás változatosságát.

Nincs elvámolni valója. Az első piros színű lapos darab pénteken kerül színre. A «Nincs elvámolni valója» című pompás bohózatot az igazgatóság hosszabb pihentetés után tűzte ki most a műsorra. Az előadás iránt máris rendkívüli nagy érdeklődés nyilvánult. Jegyek ez előadásra előre válthatók a színházi pénztárnál.

A közgyűlés előkészítése.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

Debreczen város legközelebbi közgyűlésének tárgysorozatát készítette elő a jog és pénzügyi bizottság tegnap megtartott ülésén. A napirenden igen apró-cseprő, kis jelentőségű ügyek voltak felvéve. Ezek között csak egy érdemel figyelmet s ez a sajtószabadság ügyében intézendő felirat kérdése volt, amelynél Jánosi Zoltán ref. lelkész azt indítványozta, hogy a törvényhozás törölje el a lapóvadékokat. A bizottság többek hozzászólása után azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a feliratot ezzel az indítvánnyal pótolja.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Az ülésen Vargha Elemér dr. tanácsnok elnökölt. Jelen voltak: Magoss György dr., Jánosi Zoltán, dr. Fejér Ferenc, Kondor Kálmán, Richl Antal, dr. Freund Jenő, dr. Tóth Emil jegyző.

Bak András és neje Csillag-utca 9. számú házastelkükön építkezni akartak, de a ház szabályozási vonalba esik s így engedélyt nem adtak rá. A telket felajánlották a városnak 10 ezer korona vételárért. A mérnöki hivatal 7840 koronára becsüli a telket s a bizottság is ily összegért javasolja annak megvételét.

Nagyvárad város a gyülekezési szabadság érdekében írt fel a képviselőházhoz. Megküldte feliratát pártolás céljából Debreczennek is. A bizottság javasolja, hogy írjon fel a város. Budapest székesfőváros a sajtószabadság ügyében írt fel a képviselőházhoz. Megkereste a főváros Debreczen törvényhatóságát is, hogy pártolja a feliratot. A megkeresés felolvasása után többen szólaltak fel a kérdéshez.

Jánosi Zoltán amellett szól, hogy a lapóvadékokat el kell törölni s ezt a feliratba kívánja belefoglalni.

Magoss György dr. szerint a kaucióra szükség van. A bizottság úgy döntött, hogy a feliratban a lapóvadék összegének leszállítását fogja kérni a képviselőháztól.

A református egyház kérvényt adott be a városhoz, melyben a 400 ezer korona segélyt, amit a közgyűlés építés céljaira szavazott meg, téglanyagban adja ki, illetve abban az árbán számítsa, ami a téglára volt, mikor a közgyűlésen határozatot hoztak. A bizottság javasolja, hogy a város teljesítse az egyház kérését.

Vargha Kálmán dr. a Széchenyi-utca 15. számú házat megvételre ajánlja. A ház megvételét 140 ezer koronáért javasolja.

Dóczy Gedeon volt ipariskolai igazgató emlékére alapítványt tettek. Az erről szóló alapító oklevelet elkészítették s ajánlják elfogadásra.

A hajduszoboszlói ut déli részén 1110 négyszögöldnyi területe van a városnak. A bizottság ajánlja, hogy a telkeket adja el a város a szomszéd tulajdonosoknak.

Budaházy Albert Sestakerti földjéből 600

négyszögöldnyi területet akar eladni. A terület utnyitási vonalba esik s ezért a bizottság a városnak szükséges terület átengedése esetén, javasolja a telekeldarabolási engedély megadását.

A községi és körjegyzők részvénytársasági alapon bankot alapítanak s kérvényt intéztek a városhoz, hogy jegyezzen részvényt. A bizottság nem javasolja a kérelem teljesítését.

Sárkány Sándor volt városi szolgának havi 20 korona kegydíjat, özv. Hegyi Károlynénak szintén 20 korona havi kegydíjat ajánl meg-szavazni.

Özvegy Bészler Károlyné elhunyt férje után nyugdíjügyének rendezését kérte és pedig úgy, hogy a nyugdíj az új fizetés után számitassék. A bizottság a kérelem fölött akkor határoz, ha a szervezési szabályrendelet jóváhagyást nyer.

A város a Vörösmarti, Török Bálint és Nap-utcák burkolását határozta el. A főmérnök elkészítette a költségvetést. A költségek edefizése tekintetében kellett volna határozni. A bizottság azt ajánlja, hogy a város addig ne burkoltassa az utcákat, amíg a csatornázási és vízvezeték el nem készül.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Az első „Csütörtöki felolvasó-est”.

Mi lesz a műsora?

A humanizmus s kultura szolgálatában álló, valóban közszeretben részesülő, mindenkor magas színvonalon álló és épen ezért méltán híres csütörtöki felolvasó-esték, mint jeleztük volt, ez idényben is megtartatnak. Első estéje folyó hó 9-én, csütörtökön délután öt óraker tartatik meg a róm. kath. főgimnázium dísztermében a következő rendkívül érdekesnek ígérkező műsorról:

1. Cherubini. «Ave Mária» (3 szólamu) Eneki a Svetits-Intézet tanítónőképzőjének ének-kara.
2. Megnyitó beszéd. Tartja gr. Lóky Béla főgimnáziumi igazgató, a rendező bizottság elnöke.
3. Hexentanz M. Dovelltól. Zongorán előadja dr. Eisler Mórné urnő.
4. Az újabb görög elbeszélők. Irta s felolvassa dr. Földy József.
5. Hegedű-szóló. Előadja Piribauer Ferenc.
6. Dalok. Előadja Hajnal Arthur.
7. Egyveleg. Játssza Kiss Béla s zenekara.

A nyolc estére szóló bérletjegyek, valamint a csak ezen estére érvényes jegyek kaphatók Antalffy József könyvkereskedésében. A négy koronás bérletjegyek csütörtökön reggelig váltandók ki, miután az előjegyzések akkor érvényüket veszítik. Csupán ez estére ülőhely ára 60 fillér. Allóhely 40 fillér. Ajánljuk e pompás estéket olvasóink szives figyelmébe.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Darabos-utca 7. sz. a.**

UJDONSÁGOK

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a. Telefon 412.

A honvéd kaszárnyák kitelepítése. Ma délelőtt Kovács József polgármester elnökle alatt egy négyes bizottság gyűlt össze, amely a honvédlaktanyák kitelepítéséről tárgyalt. A honvédlaktanyák kitelepítése azért vált szükségessé, mivel a létszámemeléssel kapcsolatban a kaszárnyák több katonát fognak magukba befogadni. A honvéd kaszárnyák bővítését a bizottság a kaszárnyák kitelepítésével akarja megoldani; a város rohamos fejlődése is megköveteli a kérdés illetően való elintézését. A bizottsági ülés után Aczél Géza főmérnök vezetésével az új honvéd kaszárnya kitelepítése helyszíni szemlét is megtartották.

Adomány a Thaly-alapra. Ludányi Bay Ilona urnő, aki a Rákóczi-kultusz egyik áldozatkészségben legfáradhatatlanabb híve, halottak napja alkalmából «egy szál virágot», vagyis 200 koronát küldött a Történelmi Társulat pénztárába a nagy fejedelem és hű történetirője, Thaly Kálmán emlékére, azzal a kéréssel, hogy az összeget a plakettekből begyűlt «Thaly Kálmán-alap»-hoz csatolják.

Esküvők. Fényes esküvő lesz ma a Nagytemplomban. Ifju Csanak Dódi esküszik örök hűséget Debreczen város urai hölgyeinek egyik legkedveltebb s legszebb tagjának, Bekessy Ilonának. — Hortobágyi Ernő közigazgatási gyakornok, rendőrtisztviselő holnap esküszik örök hűséget Acsády Ilona urleánynak a ref. templomban.

Elhunyt postatiszt. A debreczeni első számú postahivatal tisztikarát mély gyász érte. Egyik szeretett kartársuk, Farkas Antal posta- és távirat-tiszt hosszas szenvedés után meghalt Debreczenben. A fiatalon elhunyt postatiszt temetése ma délután 3 óraker volt nagy részvét mellett.

Megszökött miniszteri titkár. Turchanszky miniszteri titkár Bécsből megszökött. A vizsgálat kiderítette, hogy Turchanszky hamis váltókkal és csalásokkal összesen negyedmillióval károsított meg több bécsi pénzintézetet és magánosokat, akik most büntvádi feljelentést tettek ellene. Turchanszky Amerikába szökött és a bécsi atóságok már értesítést küldtek az amerikai kikötői hatóságoknak, hogy a szökevényt ha oda ékezik, tartóztassák le.

Egy magyar huszárkapitány tragédiája. Klagenfurti távirat jelenti: A hatodik huszárezred tegnapi tiszt lóversenyén résztvevő Bánó Imre kapitány is. A verseny közben hirtelen szívszélhűdés érte és holtan bukott le lováról. A tragikus véget ért huszárkapitány 32 éves volt és két gyermek apaj. Holttestét hazaviszik családjához, a sárosmegyei Oslópatakra.

A debreczeni m. kir. állami fémipari szakiskola az 1911—12. tanévben rendezendő ipari tanfolyamok sorrendje a következő: 1. Explosziós motorkezelői tanfolyam; november 6-tól december végéig. 2. Locomobilkezelői tanfolyam; december 1-től február végéig. 3. Mérlegjavító tanfolyam; december 15-től január 15-ig. 4. Dinamogépkezelői tanfolyam; január 1-től március végéig. 5. Elektrotechnikai előkészítő tanfolyam; január 1-től február végéig. 6. Autogén hegesztői tanfolyam; január 15-től február 15-ig. 7. Stabil képezetelők tanfolyam; március 1-től május 15-ig. 8. Gáz- és vízvezeték szerelők tanfolyam; március 1-től május végéig. 9. Gépipari szakrajz tanfolyam; január 1-től március végéig. 10. Butorasztalosok szakrajz tanfolyama; január 15-től április közepéig. 11. Szabóipari tanfolyam; január 15-től április 15-ig. 12. Cipészipari tanfolyam; január 15-től április 15-ig. Jelentkezni lehet a m. kir. fémipari szakiskola igazgatóságánál a délutáni órákban, a tanfolyam megkezdése előtt.

— **Harcászati lövgyakorlatok.** A 38-ik honvéd gyalogezred most bevonult póttartalékosai Sárkut-tanya mellett november hó 20-ától 25-ig harcászati lövgyakorlatot fognak tartani éles golyókkal. A nagyközönség figyelmét felhívjuk a lövgyakorlatokra, hogy a jelzett időben a gyakorlatokhoz közel ne tartózkodják.

— **Vallás elleni kihágás az imakönyvek miatt.** Kassáról írják: Ma tárgyalta a kassai esküdtsek a «Kassai Munkás» című szocialista lap sajtóperét, amelyet az ügyészség Surányi Lajos, a lap felelős szerkesztője ellen indított, mert 1911 január havában több szemelvényt közölt a kassai Domonkosok imakönyvéből és a szemelvényeket kommentárral látta el. A tárgyalás iránt nagy az érdeklődés.

— **Kisérlet gubában.** Az abaujmegeyi Ajfalu népet napok óta nagy rettegésben tartotta egy kísérlet, amely minden este megjelent az utcákon nagy szűrös gubában és borzasztó módon ajgatott. Annnyira nagy volt a rémület a népben, hogy a bábaasszonyt hiába hívták szüléshez, nem mert kimenni az utcára. Végre két ember a bátrak közül lesbe állott és több éjszakai vizsgálódás után megállapították, hogy a gubás kísérlet nem más, mint Andó János utkaparó, aki éjjelenként a szalmazsupját járt ki őrizni és csak azért jajgatott úgy, hogy a tolvajokat elriassza.

— **Öngyilkosság Szepes-tanyán.** A Szepes-tanyán öngyilkosságot követett el egy önmagával tehetetlen, öreg ember. Schilling Imrének hívják a szerencsétlent, aki már többször említette hozzátartozói előtt, hogy megunta az életét. Természetesen nem tulajdonítottak fontosságot neki. Schilling Imre ma felakasztotta magát a fészkerben, mikor ráakadtak, már halott volt. A 78 éves öreg ember végképen leszámolt magával.

— **Halál a villamoskocsi kerekei alatt.** Borzalmas szerencsétlenség érte ma este Budapesten a Rákóczi-úton Schwar Jakob építővállalkozót. Amint a nyolcvannyolcas számú ház előtt át akart menni az ut tulsó oldalára, nem vette észre, hogy nagy sebessen robog feléje a közúti egyik villamoskocsija, amely elütötte, majd keresztülment rajta első kerekeivel. A katasztrófa szemtanui és a villamoskocsi utasai egyetlen, velőbe hasító jajkiáltást hallottak, azután elnémult a szerencsétlenül járt ember, aki a következő pillanatban meghalt a villamos kerekei alatt. A rendőrség nyomozást indított, hogy megállapítsa, kit terhel felelősség a katasztrófaért.

— **A világ legnagyobb hidja leszakadt.** Londonból jelentik: Sanfranciskóból érkezett távirat szerint leszakadt a kaliforniai Auburn közelében épülő hid, amely a világ legnagyobb hidja lett volna. Tizenhat munkás azonnal meghalt, számosan pedig súlyosan megsebesültek.

— **Hamispénzgyártó román parasztlak.** Resicabányáról írják: A resicabányai csendőrség a minap jó fogást csinált öt kölnöki román paraszt letartóztatásával, akik hamis tizkoronás aranyak készítésével foglalkoztak. A banda feje Zsurkovics György, ki valamikor Gertenyesen községi bíró volt. Maga mellé vette Pecsényégu Traján, Stopu György, Petrika Jakab és Lupicza Jon kölnöki lakosokat. A műhely Kölnökön volt Stopu házában. A hamis tizkoronásokat maguk készítette gipszmodellbe öntötték könnyű fémbe. Az eléggé sikerült öntvényeket behozták Resicabányára egy aranyműves-szegédhez megaranyozás végett. Ez volt a vesztük. A csendőrség rájuk ütött és valamennyiüket letartóztatta. Stopu megvallotta, hogy körülbelül tíz kilogrammnyi hamis tizkoronást kutja fekének tart elrejtve. Ennek kiemelése végett ki fogják az egész kutat kotorni. A jó madarakat beszállították az ügyészség fogházába.

— **Öngyilkosság a gyorsvonaton.** A gyorsvonatra Bécs és Krakó közt több 3. ezredbeli ulánus tiszt szállott föl, köztük Tucho Károly számvevő százados is. A tiszték élénk beszélgetésbe merültek és már csak Krakó előtt vették észre, hogy a számvevő százados nincs ott. Rosszat sejtve, keresésére indultak s megtalálták egy üres félfülkében a padlón nagy vértócsában. Az életunt százados még élt, amikor a krakói kórházba vitték.

Horvátország parlamentje.

Feloszlatták a Sabort.

Nagy napja volt ma a horvát fővárosnak. Ma oszlatták föl királyi rendelet alapján az országgyűlést. Reggel tíz órakor már zsuolátságig megtelt az ülésterem. Az elnöki széket dr. Paprakovics alelnök foglalta el s elsőben is felolvasta a bán átiratát, amellyel megküldte a legfelsőbb királyi kéziratot az országgyűlés egybehívására. A bán második átirata került azután felolvasásra, amelyben közli, hogy a király feloszlattja az országgyűlést.

Ezután az elnök felszólította a pártokat, hogy ősi szokás szerint jelöljenek ki egy bizottságot, amely ünnepies módon meghívja az ülésebe a király személyét képviselő bánt. Nyomban is indult a bizottság, élén gróf Pejacsévichcsel a bán palotába. A Márkus-téren század állott katonai zenekarral, hogy üdvözölje a bánt. Időközben szünet volt az országgyűlésen.

Néhány perc múltán megjelent az ülésteremben dr. Tomasic Miklós bán fényes díszruhában, mint a király személyének képviselője. Néma csönd fogadta. A királyi biztos elment az elnöki dobogóra, helyet foglalt a karosszékekben, fejére tette kalpagját és így szólt:

Legfelsőbb kéziratot kell kihordetnem. A képviselők mind felállottak és a bán olvasta:

— Miután meggyőződünk róla, hogy oHrvat-Szlavon-Dalmátországok országgyűlése, a melyet 1910 november 16-án kelt elhatározásunkkal rendes ülészkra hívtunk egybe, nem felelt meg a reményeknek és várakozásoknak s miután nem remélhető, hogy ezután meg fog felelni hivatásának, királyi hatalmunk alapján és az 1870. évi II. t.-c. megfelelően az országgyűlést feloszlatoznak nyilvánítjuk.

Ő felsége a király nevében ezennel feloszlatoznak nyilvánítom az országgyűlést és felkérem a volt képviselő urakat, hogy ősi szokás szerint jöjjenek velem a székesegyházba ünnepies istentiszteletre.

Ezzel a bán kifelé indult s a képviselők is követtek, miután még Paprakovics alelnök azt a felszólítást intézte hozzájuk, hogy a Te-deum után ejljenek meg ismét a jegyzőkönyvet hitelesíteni.

A Márkus-téren vonult át a gyülekezet. A katonazenekar a Himnuszot játszotta és a zászlót meghajtották a király képviselője előtt. Egész katonai és csendőrtábor volt a térség, körülkörüln kordont vontak a rendőrök, de nem volt szükség erre az óvatosságra.

Két-három napon belül meg fog jelenni a hivatalos lapban az új választások kiírása.

Szintelen riportok.

Apróságok innen-onnan.

A fodrásznál egy kövér uri emberrel végezt a borbély.

— Alászolgáaj.

A kövér ur fölkel és jól megnézegeti a kiborotvált arcát a tükörben. Azután farkasszemet nézett a borbélyal és végre megszólalt.

— Maga eltévesztette a pályáját!

— Miért kérem alássan? — kérdezte a borbély.

— Magának színésznek kellett volna lennie.

— Színésznek?

— Igen, komikusnak. Mert úgy mint maga senki se tud arccokat vágni.

A debreceni járásbírósnál egy jelentétkelen pörben ítékeztek. A tanut hallgatták ki.

— A neve?

A trua megmondta a nevét. A bíró rászólt.

— Halkabban beszéljen. Hány éves?

— Negyvenkettő — felelte a tanu.

— Mondtam már, hogy ne kiabáljon — intette a bíró. — Hol született?

— Félegyházán.

— Mondja csak — kiáltott rá a bíró — nem ért maga magyarul? Azt mondtam, hogy halkabban beszéljen és ne kiabáljon itt. — Tanuként fogom kihallgatni. Megértette?

— Igenis.

A bíró most már az asztalra csapott.

Hát nem mondtam, hogy ne kiabáljon. Nem süket itt senki. Mi a foglalkozása?

— Sugó vagyok — felelte a tanu általános megrökönyödésre.

A villamoson két fiatalember találkozott ma. Régi ismerősök, kollegák.

— Hová mégy?

— Kiriándulásra.

— Milyen kirándulásra.

— Megyek a fizetésem romjaihoz.

TÁVIRATOK.

AZ OLASZ-TÖRÖK HABORU.

Olaszország fenyegetőzik.

Róma, nov. 7. Az olasz kormány hangoztatja, hogy ha Törökország nem kap két kézzel az alkalmon és nem ad kielégítő választ San Giuliano nyilatkozatának ama részére, amelyben aranyhidat épít. Törökországnak a békés megegyezésre, akkor elkerülhetetlen, hogy az Aegai-tengerre ki ne terjedjen a háboru és akkor Törökország a következményekért magára vessen. De nemcsak Törökország lesz felelős érte, ha a hadjárat elharapódzik, hanem azok a nagyhatalmak is, amelyeknek nagy befolyásuk van a portán.

Harc Tripoliszban.

Berlin, nov. 7. A Tripoliszból érkezett különböző jelentések mind megegyeznek abban, hogy november 3-án délután Tripoliszban nagy csata volt, melyben több száz olasz esett el.

A KINAI FORRADALOM.

Peking, november 7. Ideérkezett jelentés szerint Amoy szabad kliketű a felkelők kezébe került. A városban teljes az anarkia.

London, november 7. Egy sanfranciskói kábeltávirat azt jelenti, hogy a felkelők 12 órai harc után elfoglalták Pekinget. A hír megerősítésre szorul.

VIHAR A TENGEREN.

Berlin, november 7. Két napja már olyan hatalmas rákán dühöngött az északkeleti tengeren., aminő nem volt a Berlin hajó katasztrófiája óta. Kuxhavenből jelentik, hogy nem messze a parttól egy görög gőzhajó minden emberével a tengerbe süllyedt. A világítótoronyoktól ddig három hajó pusztulásáról jöttek hírek.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

— Déli zárlat. —

November 7.

Az árak 50 kilogrammonként
 buza okt. . . . . 11 84—11 84.
 buza apr. . . . . ————10 40.
 rozs okt. . . . . 8 14— 8 10
 zab május. . . . . ————
 zab okt. . . . . 9 54—
 Tengeri szept. 1911 ————
 Tengeri máj. 1912.. 9 54— 9 53.

Értéktözsde. Magyar hitelrészvény 842 —
 Osztrák hitelrészvény 647 75

• Főmunkatárs •
VOITH GYÖRGY.

Abbázia Szálloda

Budapest, Dohány-utca 68.
(Krasébet-körút mellett) teljesen újonnan berendezve, gőzfűtés, villanyvilágítás, hideg, meleg víz.
Szobák már 3 K-ért. Figyelmes előzőkeny kiszolgálás.

Schaumburg-Lippe Herceg**Beremendi**

portlandcement és mézsművei

Kereskedelmi igazgatóság:

PÉCS, Dohány-utca 42. szám.

Művek: BEREMEND.

Minőségi minőségű és páratlanul szép szemű

portlandcement
és fehérmészgyártása,

valamint géppel zuzott kavics és nyers
mész előállítására.

Évi termelés: 500,000 q portlandcement,
120,000 q fehérmész, 800,000 q kavics.

Portlandcementünk kiváló minősége
mindent a legnagyobb elismerést vívta ki.
A hivatalos szabványokat minden felelő
minőségért szavatolunk.

Pontos és gyors kiszolgálás!

Nincs többé fejfájás, reuma, csúz,
köszvény, isiász, kolera
és más ragályos fertőzés,

Mert van „BOROLIN“

Berolincukerka, Berolinsó és Berolinszappan. A Dr. Borovszky-féle BOROLIN K az ára kimerítő használati utasítással üvegenként 50 fill., a Berolincukorkának 40 fillér, a Borolin sónak 2 kor., a Borolin háziszappannak darabonként 30 fill. és a pipereszappannak 80 fillér.

Kapható városunkban a következő üzleteknél: BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ gyógyszerészeknél, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA, NAGY ANDRÁS kereskedő uraknál, Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerésztárában. Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében.

Arroba Wine Compagne

WIEN.

Közvetlen behozatal!

Elsőrangú beszerzési forrás!

Ajánlja garancia mellett nagyon finom, ó, raktározott, spanyol és portugáli tiszta és valódi borát, különösen pedig

Gyógy- és Csemegeborait

MALAGA, MADEIRA, SHERRY, PORT, MARSALA
LACRIMAE-CHRISTI, WERMOUTH ÉS COGNAC-JAIT.

Eladás literes és félliteres üvegekben eredeti áron.

Poharanként kapható Debreczenben, Ifj. Weichinger Károly Hungária kávéházában

Folyó évi november hó 15-től

Papir-, író- és rajzszerkereskedésemet

a fényképészeti szaküzlettel

a **Takarék- és Hitelintézet**

Piac—Csapó-utca sarkán levő palotájába (Piac-utca 12.)

helyezem át.

Tisztelettel

HOROVITZ ZSIGMOND

TELEFON 330.

Költözködés miatt leszállított árak!

Apró hirdetések.

Tíz addig 50 fill., minden további addig 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Egy jó esztendőből való fin léni saobó tanulónak teljes ellátással felvételt Hatvan-m. 6. sz. alatt. Ugyanott egy darabszámos jó nagymunkás is felvételt.

BOR! Borivők, vendéglősök tudomására hozom, hogy tőlem természetesen, szata fajborokat különleges áron beszerezhetnek. O-fehér, zöldes. hektója 60 korona, vörös zamatos 58 korona, fekete bikavér 65 korona. Rendelhető 50 literes kordó is. Meggyőződésből önkéntes árként bérmentve 5 kilogrammos postapostát 4 koronáért küldök. — Cím: Bank Órva Bor-nagykereskedő, Múze.

Orsiadiameszterek csizmaszárba való papíros és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piac-utca 12.

Növények, virágok

telelésre és gondozásra a Rabkertbe elfogadjátok. Bejelentések a debreczeni törvényesök felelősségvételénél teendők meg.

Aki gyomorfájós, bélbeteg, étvágytalan, lesoványodáshoz hajlandó, használja a számos év óta jónak bizonyult **gyomorsót, Schaumann gyógyszerésztől Stockerauban.**

Aki szabályozni és épségben akarja tartani jó emésztését, használja a **Schaumann-féle gyomorsót**, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 kor. 50 fillér.

Gyomorsó-pasztillák kegyelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. — Ára tarsolyonként phiolával a 10 gyomorsó-pasztillával kor. 1.50. Postai szétküldés legkevesebb 2 doboz megrendésénél — utánvétellel

Schaumann gyógyszerész
Stockerauban.

Kapható minden gyógyszerárban.

A valódi híres 500 éves POZSONYI SEEHOFER NÖVÉNY-BALZSAM

elismerett legjobb és legrégebb házi-szer. Kiváló mindama bajok ellen, melyek rossz emésztés vagy eldugulás folytán állottak elő, u. m. emésztési zavarok májba, bélrendszer, kólika, agyvérzéségység, aranyér s hasonló bántalmak ellen. E kizárólag növényi alkatrészekből készült szer hatása kifogástalan és a testre jótékony, enyhe, miért is még a leggyengébb természetűek is meg-gondolás nélkül eredményesen használhatják. Számtalan elismerő levél bizonyítja a

VÉDJEJY

SCHUTZ-MARKE

Pozsonyi Seehofer Növény-Balsam jóságát, melynek valódiságát a két csomagolás és az itt látható vörösrák védjegy bizonyítja. Ügyeljünk a „Földes“ aláírásra. Mindenütt kapható, ahol nincs raktáron ajánlatos, hogy közvetlenül rendeljük a

FÖLDES LÁSZLÓ VÖRÖSRÁK GYÓGY-TARÁBÓL, POZSONY, MIHÁLY-UTCA 10.

1 úv. 70 fill. 6 úv. postán utánvétellel K 640 bérmentve.

SALVATOR

GUMMI SARKAK

VILÁG CZIKK

UTÓÉLETTETLEN TARTÓSSÁG !

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Kérje a 727. telefon számot

Ártatlan ZSUZSI operett

gramfon lemezeit

Molnár Testvéreknel

Gramfon, varrógép, kerékpár nagy raktára és javító műhely.

Villamfelszerelési cikkek raktára.

Volfram égők 2 kor.

Turul-Cipő

Telefon 691. elsőrangú, elegáns, tartós és kiválóan olcsó. Telefon 691.

A Monarkia legnagyobb cipőgyára.

Turul Cipőgyár r.-t.

Temesvár.

Elárusítótelep :
DEBRECZEN,

Piac-utca 48. sz.

SZENT-ANNA-
UTCA SAROK.

130 fiók bel- és
külföldön!

Arjegyzzék ingyen és bérmentve.

Heti gyártás
18,000 pár.

